

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 87/2021-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ľubošom Petrovským, Štúrova 20, Košice, proti postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 7 S 149/2015 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Asan 16/2018 a sp. zn. 1 Asan 22/2019, takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 7 S 149/2015 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Asan 16/2018 a sp. zn. 1 Asan 22/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Krajskému súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Sa 86/2020 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume **800 eur**, ktoré **s ú** mu **p o v i n n é** zaplatiť Krajský súd v Košiciach v sume 400 eur a Najvyšší súd Slovenskej republiky v sume 400 eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Krajský súd v Košiciach a Najvyšší súd Slovenskej republiky **s ú p o v i n n é** nahradiť sťažovateľovi spoločne a nerozdielne trovy konania v sume **375,24 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. októbra 2020 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48

ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 S 149/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Asan 16/2018 a sp. zn. 1 Asan 22/2019 (ďalej aj „napadnuté konanie najvyššieho súdu“). Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu a najvyššiemu súdu v napadnutých konaniach konať, zároveň žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 eur.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 87/2021-9 z 23. februára 2021 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a pripojeného spisu všeobecného súdu vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ sa žalobou podanou na krajskom súde 12. novembra 2015 domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu Krajského dopravného inšpektorátu Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach č. KRPZ-KE-KDI2-82/2015-P z 2. septembra 2015 ako odvolacieho orgánu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Okresného dopravného inšpektorátu Okresného riaditeľstva Policajného zboru Spišská Nová Ves č. ORPZ-SN-ODI2-53/2015-P z 29. júna 2015 o priestupku, ktorým bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, ktorého sa dopustil tak, že zastavil a stál s motorovým vozidlom na cestnej zeleni a inej verejne prístupnej zeleni, za čo mu bola uložená pokuta vo výške 30 eur a povinnosť uhradiť trovy konania vo výške 16 eur.

4. Krajský súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 7 S 149/2015 z 3. októbra 2017. Proti rozsudku podal sťažovateľ 30. novembra 2017 podanie označené ako odvolanie, ku ktorému nepripojil plnú moc na zastupovanie pre advokáta, preto bol prípisom z 29. januára 2018 vyzvaný na jej predloženie. Plnú moc sťažovateľ krajskému súdu predložil 13. marca 2018. Následne 18. júna 2018 bol spisový materiál predložený najvyššiemu súdu.

5. Najvyšší súd po predložení veci krajským súdom viedol konanie o kasačnej sťažnosti pod sp. zn. 1 Asan 16/2018. V jeho priebehu zistil nesúlad záhlavia rozsudku krajského súdu s podpisom týkajúci sa obsadenia súdu, preto bola vec 17. apríla 2019 opätovne predložená krajskému súdu. Krajský súd vydal 19. júla 2019 opravné uznesenie doručené sťažovateľovi 25. júla 2019.

6. Po opätovnom predložení veci najvyššiemu súdu 9. septembra 2019 sa konanie viedlo pod sp. zn. 1 Asan 22/2019. Najvyšší súd 20. októbra 2020 na úradnej tabuli súdu oznámil dátum vyhlásenia rozsudku, následne 27. októbra 2020 vo veci vydal rozsudok č. k. 1 Asan 22/2019, ktorým zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vec sa momentálne nachádza na krajskom súde a je vedená pod sp. zn. 5 Sa 86/2020.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ namieta, že nečinnosťou krajského súdu a najvyššieho súdu v napadnutých konaniach došlo k porušeniu označeného základného práva. Celková dĺžka konania pred krajským súdom a najvyšším súdom presiahla dobu 5 rokov, čo nemožno považovať za štandardnú dĺžku konania. Sťažovateľ uvádza, že svojím konaním nijako neprispel k dĺžke konania, vec nie je po právnej ani skutkovej stránke zložitá: „*Skutočnosť ako súdy vo veci postupujú a to, že vo veci ani po piatich*

rokoch do dnešného dňa nerozhodli vo mne vyvoláva stav neistoty, bezprávia a nespravodlivosti, frustráciu a nervozitu.“

III.

Vyjadrenie krajského súdu, najvyššieho súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

8. Krajský súd vo vyjadrení poukázal na priebeh doterajšieho konania pred krajským súdom. Ďalej uviedol, že v období od mája, resp. októbra 2016 do septembra 2017 vplyvom zmeny právnej úpravy týkajúcej sa prijatia nového zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov bolo potrebné vo všetkých dovtedy nerozhodnutých veciach vykonať a doplniť procesné úkony v zmysle nového procesného predpisu, okrem toho poukázal aj na preťaženosť správneho kolégia krajského súdu. Po vrátení veci najvyšším súdom nebola vec ukončená z dôvodu čerpania dovolenky zo strany zákonnej sudkyne, ako aj z dôvodu prijatia opatrení v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19.

9. Z uvedených dôvodov považuje krajský súd postup v napadnutom konaní za plynulý, ústavnú sťažnosť hodnotí ako neopodstatnenú a nesúhlasí s priznaním finančnej náhrady sťažovateľovi. Zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej ústavnej sťažnosti.

III.2. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

10. Najvyšší súd k podanej ústavnej sťažnosti zaslal stanovisko zákonného sudcu JUDr. Mariána Trenčana, ktorý uviedol, že vzhľadom na zaťaženie kasačného súdu je štandardná dĺžka konania približne rok a viac. V tomto prípade bola vec rozhodnutá po viac ako dvoch rokoch z dôvodu potreby odstránenia nezrovnalostí v písomnom vyhotovení rozsudku krajského súdu. Celkovo sa spis na najvyššom súde nachádzal od 25. júna 2018 do 10. apríla 2019 a od 9. septembra 2019 do 12. novembra 2020, čo je v súčte menej ako dva roky, a takáto dĺžka konania sa nevymyká bežnej praxi najvyššieho súdu v obdobných veciach.

III.3. Replika sťažovateľa:

11. Sťažovateľovi boli zaslané na vyjadrenie stanoviská krajského súdu a najvyššieho súdu, pričom sťažovateľ nevyužil svoje právo vyjadriť sa k nim.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu krajského súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

13. Podstata námietok sťažovateľa spočíva v porušení jeho základného práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov v dôsledku nečinnosti, resp. neefektívneho postupu krajského súdu a najvyššieho súdu v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu.

14. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti nenamieta aj porušenie svojho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy si osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

16. Ústavný súd uvádza, že napadnuté konania na krajskom súde a najvyššom súde vyhodnotil ako celok, keďže ide o rozhodovanie o tej istej žalobe sťažovateľa, hoci podanie kasačnej sťažnosti nemá odkladný účinok. Jednotnosť konania je zvýraznená aj skutočnosťou, že najvyšší súd zrušil právoplatný rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na nové rozhodnutie a doteraz tak nedošlo k nastoleniu stavu právnej istoty sťažovateľa. V čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu konanie pred súdmi oboch inštancií trvalo takmer päť rokov.

17. Z hľadiska faktickej a právnej zložitosti veci nebola vec indikovaná ako náročná po skutkovej ani právnej stránke. V konaní sa preskúmavala zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu o priestupku, pričom bolo potrebné posúdiť zákonnosť použitia kamerového záznamu z verejného kamerového systému obce, ktorý podľa sťažovateľa nebol vyhotovený v súlade so zákonom č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinným do 24. mája 2018. K tejto otázke sa mal vyjadriť aj Úrad na ochranu osobných údajov, na ktorom sťažovateľ inicioval aj správne konanie. Krajský súd si predmetnú otázku posúdil sám, kasačný súd vyslovil názor, že na posúdenie zákonnosti použitého dôkazu bude mať zásadný vplyv aj rozhodnutie Úradu na ochranu osobných údajov.

18. Povaha veci v zmysle judikatúry ESLP zohľadňuje aj kritérium významu konania pre sťažovateľa, t. j. toho, čo je pre neho v stávke. Ústavný súd konštatuje, že predmet konania nevykazuje žiadne známky vyššej miery dôležitosti výsledku konania pre sťažovateľa, ktorá by odôvodňovala prísnejšie posudzovanie rýchlosti rozhodovania v napadnutom konaní. Vo výsledku bola sťažovateľovi uložená pokuta vo výške 30 eur a náhrada trov konania vo výške 16 eur.

19. Ústavný súd zaznamenal, že správanie sťažovateľa mohlo prispieť k vzniku zbytočných prietáhov v konaní, a to pri podaní kasačnej sťažnosti (sťažovateľom nesprávne označená ako odvolanie, pozn.), ku ktorej nebola priložená plná moc na zastupovanie pre advokáta, pričom krajský súd sťažovateľa opakovane vyzýval na jej priloženie. Uvedené malo za následok, že

kasačná sťažnosť bola síce podaná 30. novembra 2017, ale predmetná plná moc bola doložená až 13. marca 2018, následne 18. júna 2018 bol spis predložený najvyššiemu súdu.

20. Postup krajského súdu ani najvyššieho súdu nemožno hodnotiť ako efektívny a plynulý. Krajský súd od podania žaloby 12. novembra 2015 a doručovania vyjadrení stranám konania v decembri 2015 nevykonával do októbra 2016 žiadne úkony. V októbri 2016 požiadal o vyjadrenie Úrad na ochranu osobných údajov, ktorý sa vyjadril bezodkladne. Rozsudok vo veci samej bol vydaný až takmer po uplynutí jedného roka od doručenia uvedeného vyjadrenia. Sťažovateľ opakovane v priebehu septembra 2017 podával súdu návrhy na doplnenie dokazovania a urgencie o konanie vo veci samej.

21. Najvyšší súd v konaní o kasačnej sťažnosti od predloženia veci krajským súdom 18. júna 2018 až v apríli 2019 zistil nedostatok v rozsudku krajského súdu. Po odstránení uvedenej chyby v rozhodnutí mu bola vec opätovne predložená 9. septembra 2019 a vo veci bolo rozhodnuté po uplynutí jedného roka od predloženia 27. októbra 2020. Rozsudok najvyššieho súdu bol sťažovateľovi doručený krajským súdom 4. decembra 2020. Je pravdou, že celkovo sa vec na najvyššom súde nenachádzala viac ako dva roky, ale možno konštatovať, že doba rozhodovania najvyššieho súdu sa k tejto hranici blíži.

22. Ústavný súd zaznamenal prietahy v činnosti krajského súdu aj vo fáze konania o kasačnej sťažnosti, keď sťažovateľ doplnil svoje podanie o chýbajúcu plnú moc v marci 2018 a súdny spis bol najvyššiemu súdu predložený až v júni 2018, a rovnako v prípade, keď k odstráneniu nezrovnalostí v rozsudku krajského súdu došlo tri mesiace po jeho vrátení najvyšším súdom, čo vo výsledku predĺžilo súdne konanie o viac ako pol roka.

23. Celková doba súdneho konania prebiehajúceho na dvoch stupňoch trvajúca takmer päť rokov je v tomto prípade neprimeraná, preto možno ustáliť, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 S 149/2015 a najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Asan 16/2018 a sp. zn. 1 Asan 22/2019 bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (výrok 1).

24. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že došlo k porušeniu označeného práva sťažovateľa, vyslovil, aby krajský súd v konaní o nároku sťažovateľa vedenom aktuálne pod sp. zn. 5 Sa 86/2020 konal bez zbytočných prietahov, pretože sťažovateľova vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti právoplatne skončená (výrok 2).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

25. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

26. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd prihliadol na to, že napadnuté konanie už trvá na dvoch stupňoch viac ako 5 rokov, pričom ostatným rozhodnutím najvyššieho súdu bol rozsudok krajského súdu zrušený a vec vrátená späť na ďalšie konanie, teda v čase rozhodovania spor nie právoplatne

rozhodnutý. Na druhej strane je potrebné zohľadniť aj skutočnosť, že sťažovateľ mierne prispel k zbytočným prieťahom, a to v dôsledku podania neúplnej kasačnej sťažnosti, ako aj povahu veci ako takú a jej význam pre sťažovateľa. V danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadost'učinenia v sume 800 eur, pričom sumu 400 eur bude povinný uhradiť krajský súd a sumu 400 eur najvyšší súd v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3). V prevyšujúcej časti návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd nevyhovел (výrok 5).

VI. Trovy konania

27. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 375,24 eur.

28. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 je vo výške 177 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 10,62 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu), čo spolu činí sumu 375,24 eur.

29. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia sú krajský súd a najvyšší súd povinné uhradiť spoločne a nerozdielne na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2021

Libor DUEA
predseda senátu